

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4973/2024
04.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Биљана Катић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Славко Јерковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној притив пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1229/23 од 11.10.2023. године, у седници одржаној 04.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1229/23 од 11.10.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1084/20 од 21.11.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па је обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 50.000 долара, са домицилном каматом у складу са Законом о затезној камати почев од 27.01.2016. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати на име трошкова парничног поступка износ од 314.800,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1229/23 од 11.10.2023. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда, а жалба тужене одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр 72/11 ... 10/23 – други закон) и утврдио да ревизија тужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде поступка из члана 374. став 1. у вези члана 231. ЗПП учињене у поступку пред другостепеним судом, на коју се указује наводима ревизије, јер је другостепени суд о жалби туженог одлучио на основу чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку, уз оцену битних навода жалбе. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није прописана као ревизијски разлог одредбом члана 407. став 1. тачка 3. тог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, брак странака (закључен 1961. године) није разведен, али је њихова заједница живота престала. Дуги низ година, странке су живеље и радиље у УСА. Након одлуке да се врате у Републику Србију, продали су имовину коју су тамо стекли. По повратку у Србију, остао им је износ од 120.000 долара који се налазио код тужене, на њеном на рачуну код банке у Арканзасу. На основу усменог споразума странака од тог износа, дали су сину износ од 20.000, а преостали износ од 100.000 долара требало је да поделе по пола. Ради тога, у Београду 27.01.2016. године, тужена је тужиоцу предала чек на износ од 50.000 долара, којим је као трасант дала налог „Wells Fargo Bank NA Arizona“, као трасату, да тужиоцу, као кориснику, исплати наведени износ. Тужилац није успео да реализује чек зато што је банка одбила да му га уновчи без навођења разлога за то, о чему није добио никакав документ. Тужилац не поседује оригинал чека, јер су му украли новчаник, па и чек. У свом страначком исказу тужена је навела да је предметни чек реализован, да на њеном рачуну нема пара и да нико други није имао овлашћење да подиже новац са њеног рачуна. Тужилац има држављанство УСА и БиХ (Република Српска), а тужена има држављанство УСА и Републике Србије, а пребивалиште у Београду (Општина ...). У време постизања споразума о деоби износа од 100.000 УСА живеље су у Србији.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, с позивом на чланове 7., 228. и 231. ЗПП (правило о терету доказивања). Ово стога што су парничне странке закључиле усмени споразум о подели заједнички стечене имовине у браку – новчаног износа од 100.000,00 долара на једнаке делове, који им је остао након продаје имовине. На име реализације тог споразума, тужена је предала тужиоцу чек на износ од 50.000 УСА (који се налазио на њеном рачуну код банке у УСА) који тужилац није могао да реализује, што је тужена оспоравала током поступка. Тужилац није био у могућности да доказује супротно, за разлику од тужене која поседује и може да прибави потврде од банке код које има отворен рачун, као и изводе са стања са тог рачуна, која своју тврдњу није доказала. Сматрајући да се ради о спору са иностраним елементом, као меродавно право за разрешење спорног правног односа применио је право Републике Србије, с позивом на члан 20. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља у вези члана 32. Закона о облигационим односима, с обзиром на то да су у време закључења предметног споразума, на основу понуде тужене упућене тужиоцу, и предаје чека тужиоцу од стране тужене у циљу реализације споразума странке имале пребивалиште у Републици Србији.

Другостепени суд је прихватио правну аргументацију првостепеног суда.

По оцени Врховног суда, нижестепене одлуке су засноване на правилној примени материјалног права.

Закон о решавању сукоба закона са прописима других земаља („Службени лист СФРЈ“ бр 43/82 и 72/82-испр., „Службени лист СРЈ“ бр 46/96 и „Службени гласник РС“ бр 46/06 – др закон), садржи правила о одређивању меродавног права за статусне, породичне и имовинске, односно друге материјалноправне односе с међународним елементом (члан 1. став 1.). Овај закон прописује да ако није изабрано меродавно право и ако посебне околности случаја не упућују на друго право, као меродавно право за уговоре који нису наведени у тачкама 1. до 19., односно за друге уговоре примењује се право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште понудиоца (члан 20. тачка 20.).

Чланом 36. став 1. овог закона, прописано је да је за личне и законске имовинске односе брачних другова меродавно право државе чији су они држављани. Ако су брачни другови држављани различитих држава, меродавно је право државе у којој имају пребивалиште (став 2.). Ако брачни другови немају ни заједничко држављанство ни пребивалиште у истој држави, меродавно је право државе у којој су имали последње заједничко пребивалиште (став 3.). Ако се меродавно право не може одредити према ставовима 1. до 3. овог члана, меродавно је право Савезне Републике Југославије (став 4.). Чланом 59. став 1. овог закона, прописано је да у споровима о имовинским односима брачних другова у погледу имовине у Савезној Републици Југославији надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји и кад тужени нема пребивалиште у Савезној Републици Југославији, а тужилац у време подношења тужбе има пребивалиште или боравиште у Савезној Републици Југославији. Ставом 2. истог члана, прописано је да ако се претежни део имовине налази у Савезној Републици Југославији, а други део у иностранству, суд Савезне Републике Југославије може одлучивати о имовини која се налази у иностранству само у спору у коме се одлучује и о имовини у Савезној Републици Југославији, и то само ако тужени пристаје да суди суд Савезне Републике Југославије.

Породичним законом („Службени гласник РС“, бр 18/05 са изменама и допунама), чланом 179. став 1. прописано је да супружници могу закључити споразум о деоби заједничке имовине (споразумна деоба).

Законом о облигационим односима – ЗОО („Службени лист СФРЈ“, бр 29/78 са изменама и допунама, „Службени лист СРЈ“ бр 31/93 и „Службени гласник РС“, бр 18/20), чланом 32. прописано је да је понуда предлог за закључење уговора учињен одређеном лицу, који садржи све битне састојке уговора тако да би се његовим прихватањем могао закључити уговор. Чланом 262. став 1. овог закона, поверилац у обавезном односу је овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити је савесно у свему како она гласи.

У конкретном случају, предмет тужбеног захтева је испуњење уговорне обавезе тужене према тужиоцу коју је преузела на основу њиховог усмено закљученог споразума о деоби заједнички стечене имовине у браку, која се састојала у томе да му исплати износ од 50.000 УСА, а који се налазио на њеном рачуну код банке у УСА, у смислу члана 262. ЗОО.

Чињенично је утврђено да су странке, по повратку у Републику Србију из УСА постигле усмени споразум о деоби заједнички стечене имовине у браку током живљења у УСА на једнаке делове (износ од 100.000 УСА који се налазио на рачуну тужене код банке у УСА), на основу понуде тужене упућене тужиоцу. У циљу реализације овако постигнутог споразума, тужена је тужиоцу у Београду дана 27.01.2016. године предала чек на износ од 50.000 УСА, којим је као трасант дала налог банци као трасату, да тужиоцу, као кориснику, исплати износ од 50.000 УСА. Тужилац није успео да реализује чек зато што је банка одбила да му га уновчи без

навођења разлога за то, о чему није добио никакав документ. Тужилац не поседује оригинал чека, јер му је украден новчаник (са чеком). Тужилца није пружила доказе да је предметни чек реализован. Код изнетог, и по оцени Врховног суда, тужиоцу припада право на исплату утуженог износа, са припадајућом каматом, јер тужена током поступка, смислу члана 231. ЗПП, није доказала да је испунила своју уговорну обавезу према њему.

Ревизијом се неосновано указује на ненадлежност домаћег суда да одлучује у овој правној ствари и да је као меродавно право требало применити право УСА, с позивом на члан 36. ставови 1. до 3. Закона о решавању сукоба закона с прописима других земаља с обзиром на то да је до августа 2019. године последње заједничко пребивалиште тужиоца и тужене као брачних другова било у УСА, при чему је требало узети у обзир и остале податке о пребивалишту и држављанству парничних странака и с позивом на члан 59. став 2. овог закона, јер се ради о имовини која се искључиво налази у УСА, на рачуну банке тужене у Аризони. По оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови закључили да се овде ради о спору са иностраним елементом, јер је тужилац држављанин УСА и БиХ (Република Српска), са пребивалиштем у БиХ (у време подношења тужбе), а тужена држављанин УСА и Републике Србије, с тим што она има пребивалиште у Србији (Београд, Општина ...), док се имовина која је предмет усменог споразума о деоби у време постизања тог споразума налазила на банковном рачуну тужене у УСА. Све и да се занемари члан 20. став 20. Закона о решавања сукоба закона са прописима других земаља, на који су се позвали нижестепени судови, у време постизања предметног споразума о деоби дела заједничке имовине странке су биле у Србији (по повратку из УСА), што имплицира да су ту имале последње заједничко пребивалиште, па су испуњени услови за примену домаћег права и применом цитираних одредби члана 36. ставови 3. и 4. истог Закона.

Осим тога, и сама тужена се током овог поступка позивала на то да на њеном рачуну у УСА нема износа од 50.000 УСА који тужилац потражује тужбеним захтевом, а који се налазио на том рачуну у време постизања споразума. Овде се не ради о подели брачне тековине (коју су странке окончале вансудским путем), већ о извршењу уговорне обавезе тужене према тужиоцу по основу споразума о подели брачне тековине у смислу члана 266. ЗОО, тако да су странке на терену облигационо правних односа. Стога нема места примени цитиране одредбе члана 59. став 2. Закона о решавању сукоба закона с прописима других земаља.

И остали ревизијски наводи су такође оцењени као неосновани. Ревизијом се напада оцена изведених доказа од стране првостепеног суда, као и правилност утврђеног чињеничног стања, што не може бити предмет ревизије.

Из наведених разлога, одлучено је као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП, а као правилна потврђена и одлука о трошковима парничног поступка.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**